

Datum
2023-04-11

Adress

Diarienummer
GYVF-2023-1148

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027 STK-2023-421

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har fått möjlighet att yttra sig om Skolverkets förslag till Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027. Den föreslagna digitaliseringsstrategin fokuserar på elevers digitala kompetens och på användningen av digitala lärresurser i undervisning och lärande. Strategin innehåller två övergripande mål med tillhörande delmål.

GVN instämmer i den nationella digitaliseringsplanens skrivning om att samhällets digitalisering skapar både nya möjligheter och utmaningar för skolväsendets arbete. GVN saknar genomgående referenser till elever och personal inom skolformen anpassad gymnasieskola (gymnasiesärskola). GVN betonar vikten av att denna skolforms perspektiv synliggörs i en nationell digitaliseringsstrategi med ambitionen att omfatta alla elever. Även om vuxenutbildningen nämns i digitaliseringsstrategin saknas beskrivningar där denna skolforms utmaningar beaktas.

GVN saknar en tydlighet kring kompetensutveckling och den digitala arbetsmiljön. GVN bedömer att det finns behov av en tydligare ansvarsfördelning om vem som ska göra vad och på vilken nivå i det nationella utbildningssystemet. GVN efterfrågar tydlighet kring vilken vetenskaplig grund den nationella digitaliseringsstrategin vilar på.

Yttrande

Yttrandet innehåller endast de avsnitt som berör gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområden och där nämnden har synpunkter eller kommentarer. Nedan följer nämndens kommentarer och synpunkter.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (i resterande del av yttrandet benämnd som GVN) instämmer i den nationella digitaliseringsplanens skrivning om att samhällets digitalisering skapar både nya möjligheter och utmaningar för skolväsendets arbete.

Digitaliseringen bidrar i skolväsendets demokratiuppdrag genom att möjliggöra utveckling av digitala kompetens som behövs för att vara en aktiv samhällsmedborgare. Den digitala kompetensen främjar även individens personliga utveckling och möter arbetsmarknadens behov.

GVN saknar genomgående referenser till elever och personal inom skolformen anpassad gymnasieskola (gymnasiesärskola). GVN betonar vikten av att denna skolforms perspektiv synlig-görs i en nationell digitaliseringsstrategi med ambitionen att omfatta alla elever. Även om vuxenutbildningen nämns i digitaliseringsstrategin saknas beskrivningar där denna skolforms utmaningar beaktas.

GVN ser i förhållande till delmål 1 och 2 behov av komplettering i förhållande till vuxenutbildningens elever. Många av de elever som läser inom ramen för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning har erfarenhet av tidigare skolmisslyckanden. Orsakerna till dessa kan vara många varav bristande stöd är en. Det återspeglas även i brist på digital kompetens. Vuxenutbildningen omfattas ännu inte av några bindande krav på tillgång till specialpedagogisk kompetens och speciallärraresurs.

GVN saknar en tydlighet i förslagets delmål 5 kring kompetensutveckling och den digitala arbetsmiljön. Om en nationell digitaliseringsstrategi ska bidra till likvärdighet förutsätts nationella satsningar på utveckling av lärares digitala förmågan i relation till såväl ämnesdidaktik som allmändidaktik. Skolverket bör ta fram kompetensutvecklingsmoduler med inriktning mot dels ämnen, dels skolform. Kompetensutveckling för skolväsendets övriga professioner behöver beaktas.

GVN vill i relation till delmål 6 lyfta att en digitaliseringsstrategi för Sveriges skolväsende på 2020-talet måste ta hänsyn till, spegla och omfatta att en stor del av vuxenutbildningen på grundläggande och gymnasial nivå bedrivs som distansundervisning. Det innebär att krav och förväntningar på digital infrastruktur och digitala lärmiljöer måste formuleras så att de även motsvarar vuxenutbildningens behov. Detta är inte synligt i förslaget. GVN saknar även ett förtydligande i delmål 6 kring de nationella proven. Det kommande systemet med digitala nationella prov måste anpassas även för vuxenutbildningens verksamheter. Dagens system med tre aktuella prov som får användas är långt ifrån tillräckligt för vuxenutbildningens behov och medför betydande rättsosäkerhet. Vuxenutbildningens korta kursstider kräver ett större utbud.

GVN instämmer i beskrivningen, i delmål 7, att det finns behov av ändamålsenliga, robusta och säkra digitala miljöer för att lärare och annan pedagogisk personal kan nyttja de möjligheter som digitala lärresurser ger. Det behöver skapas förutsättningar för en robust och säker infrastruktur på huvudmannanivå, rektorsnivå och nationell nivå. I digitaliseringsstrategin lyfts utveckling av en nationell infrastruktur för skolväsendet och en standardisering fram. GVN vill problematisera tidpunkten för nationell infrastruktur och standardisering. Avsaknaden av såväl infrastruktur som standardisering har lett till att

huvudmän idag har upphandlat eller utvecklat egna lösningar för såväl den administrativ miljön som system och strukturer knutna till IT-säkerhet. En övergång till nationell infrastruktur och standardiseringar riskerar att driva kostnader hos huvudmännen.

GVN bedömer att det finns behov av en tydligare ansvarsfördelning om vem som ska göra vad och på vilken nivå i det nationella utbildningssystemet. Detta gäller särskilt framtagande och användning av olika typer av data. Det finns en implicit krav på ökad rapportering från huvudmännens sida. Hur denna data ska användas på nationell nivå behöver förtydligas. Digitaliseringsstrategin avslutas med Skolverkets plan för fortsatt arbete, vilken innefattar framtagandet av en handlingsplan som ska beskriva de aktiviteter som behöver utföras för att delmålen i strategin ska kunna nås. GVN vill betona vikten av det finns en balans i handlingsplanen mellan konkreta aktiviteter och aktiviteter huvudmannen själv tar fram i förhållande till de behov som finns i aktuella verksamheter. Ansvarsfrågan mellan den nationella nivån och huvudmannanivån behöver tydliggöras i handlingsplanen. Skolverket bör även ta fram arbets-material som ger huvudmän och skolor stöd i arbetet med att digitalisera såväl undervisning som administration.

GVN vill avslutningsvis lyfta att det finns behov av att förtydliga vilken vetenskaplig grund den nationella digitaliseringsstrategin vilar på. Referenserna till forskning, studier eller rapporter i förslaget är få och bidrar inte till en balans mellan att synliggöra möjligheter och utmaningar med digitalisering. Exempelvis saknas perspektiv kring hur skolan kan adressera ohälsa i förhållande till digitala medier, vilket bland annat belyses i Statens medieråds rapport Unga, medier och psykisk ohälsa (2022). I det stora hela saknas det ett forskningsperspektiv i förslaget till nationell digitaliseringsstrategi. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, enligt skollagen. Det är av yttersta vikt att även nationella strategier gör det.

Estimerade effekter på gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tog 2022 fram en digitaliseringsplan för åren 2022-2025 (GYVF-2021-2480). Digitaliseringsplan 2022–2025 är en del av nämndens övergripande arbete med att alla elever når målen med sin utbildning och uppnår självförsörjning. Planen syftar till likvärdighet i arbetet med att använda digitaliseringens möjligheter för att öka elevernas måluppfyllelse och bidra till utveckling av digitalt kompetenta medborgare. Planen innefattar både direkta processer som berör kvalitativ, relevant och likvärdighet utbildning från gymnasieskola till vuxenutbildningen, och indirekta processer som berör de stödjande strukturer, system och individer som möjliggör målet. Digitaliseringsplanen omfattar även mål för de kunskaper, kompetenser och förutsättningar medarbetare och chefer behöver för att driva och leda utveckling med stöd av digitalisering. Insatser på elev-, medarbetar- och chefsnivå följs upp mot satta mål inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Nämndens digitaliseringsplan kan behöva redigeras för att synkronisera med den föreslagna nationella digitaliseringsstrategin. Pågående strukturer för datainhämtning och -användning kan behöva ses över.

De ekonomiska konsekvenser den nationella digitaliseringsstrategin får på verksamheten går inte att uppskatta i nuläget.

Ordförande

Juan-Tadeo Espitia (S)

Förvaltningschef

Anneli Schwartz

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]